

**Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika Liptovský Mikuláš
Katedra spoločenských vied a jazykov**

organizovala pod záštitou rektora Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika

brig. gen. doc. Ing. Borisa ĎURKECHA, PhD.

v spolupráci s

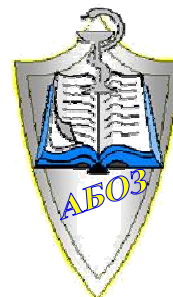
*Europskou asociáciou vied o bezpečnosti «EAS» so sídlom v Krakove – Poľsko
Akadémiou bezpečnosti a ochrany zdravia «АБОЗ» so sídlom v Kyjeve - Ukrajina
Východoeurópskou agentúrou pre rozvoj
Vysokou školou verejnej a individuálnej bezpečností Krakove
a Vroclavskou univerzitou vo Vroclave*

medzinárodnú vedeckú konferenciu

**« NOVÉ TRENDY VO VYUČOVANÍ
SPOLOČENSKO-VEDNÝCH PREDMETOV
V ŠKOLÁCH ZAMERANÝCH
NA BEZPEČNOSŤ »**

v termíne

24.-25. Októbra 2013

VÝCHODOEURÓPSKA AGENTÚRA PRE ROZVOJ n.o.
EASTERN EUROPEAN DEVELOPMENT AGENCY n.o.

Odborný garant:

brig. gen. doc. Ing. **Boris ĎURKECH**, PhD., rektor, Akadémia ozbrojených síl gen. M.R.Štefánika, Liptovský Mikuláš, Slovensko

Vedecký výbor:

PhDr. Karol ČUKAN, CSc., MO SR, Bratislava, Slovensko

doc. Ing. Ladislav HOFREITER, CSc., FŠI, ŽU, Žilina, Slovensko

Prof. Ing. Vojtech JURČÁK, CSc., Katedra bezpečnosti, Akadémia ozbrojených síl gen. M.R.Štefánika, Liptovský Mikuláš, Slovensko

prof. dr. hab. Leszek F. KORZENIOWSKI, prezident EAS, Poľsko

Prof. UP dr.hab. inž.Andrzej KOZERA, Pg. univerzita, Krakov, Poľsko

prof. dr. hab. Jan MACIEJEWSKI, Vroclavská univerzita, Vroclav, Poľsko

doc. RSDr. Jozef MATIS, PhD., vedúci KtSVaJ, Akadémia ozbrojených síl gen.

M.R.Štefánika, Liptovský Mikuláš, Slovensko

doc. Karol MURDZA, PhD., APZ, Bratislava, Slovensko

dr. Julius PIWOWARSKI, rektor, Vysoká škola verejnej a individuálnej bezpečnosti v Krakove, Poľsko

doc. PhDr. František ŠKVRNDA, PhD., FMV, EU, Bratislava, Slovensko

doc. Inga URADNIKOVA, PhD. Odeská národná polytechnická univerzita, Odesa, Ukrajina.

doc. Vasilij M.ZAPLATINSKI, prezident „АБОЗ“, Ukrajina,

Organizačný výbor :

PhDr. Miroslav KMOŠENA, PhD., KtSVaJ, AOS L.Mikuláš

PhDr. Mária MARTINSKÁ, PhD., KtSVaJ, AOS L.Mikuláš

Mgr. Robert HURNÝ, KtSVaJ, AOS L.Mikuláš

Mgr. Dušan MALÍK, KtSVaJ, AOS L.Mikuláš

Mgr. et. Mgr. Adrián SIPKO, PhD., KtSVaJ, AOS L.Mikuláš

Tatjana PAULÍKOVÁ, KtSVaJ, AOS L.Mikuláš

Mgr Ing.. Sławomir Adam BAŁUSZYŃSKI – predseda Sekcie doktorantov členov EAS

Marzena Monika PETRYNA - predsedníčka Sekcie študentských vedeckých krúžkov pre členov EAS

Recenzenti:

doc. RSDr. Jozef MATIS, PhD., Kt SVaJ AOS gen. M.R.Štefánika, L. Mikuláš, Slovensko

prof. dr. hab. Jacek DWORZECKI, Instytut Bezpieczeństwa Narodowego Akademia Pomorska w Słupsku, Słupsk Poľsko

prof. dr. hab. Jan MACIEJEWSKI, FSV Vroclavskej univerzity, Vroclav, Poľsko

prof. dr. hab. Leszek F. KORZENIOWSKI, EAS, Krakov, Poľsko

doc. Karol MURDZA, PhD., APZ, Bratislava, Slovensko

doc. Ing. Ladislav HOFREITER, CSc., FŠI, ŽU, Žilina, Slovensko

doc. Vasilij Mironovič ZAPLATINSKI, CSc. MOV Ukrajina

Editori zborníka:

Doc. RSDr. Jozef MATIS, PhD., KtSVaJ AOS L.Mikuláš (vedecký redaktor)

Mgr. Dušan MALÍK, KtSVaJ AOS L.Mikuláš (vedecký redaktor)

Zborník elektronických verzií recenzovaných príspevkov na CD – nosiči.
Rukopis neprešiel jazykovou úpravou.

ISBN: 978-80-8040-476-5 (Elektronický zborník príspevkov – CD nosič)

WYKORZYSTANIE E-LEARNINGU W SZKOLENIU PERSONELU WIĘZIENNEGO

USING E-LEARNING IN THE TRAINING OF PRISON STAFF

POKLEK Robert ¹

STRESZCZENIE: Wdrożenie nauczania na odległość w służbie wskazuje, że e-learning, a właściwie b-learning, czyli połączenie nauczania wykorzystującego sieć ze szkoleniem praktycznym w warunkach skoszarowania może zracjonalizować dotychczasowy system szkolenia funkcjonariuszy Służby Więziennej. Coraz częściej organizowane są kursy internetowe w oparte o metody e-edukacji (samokształcenie kierowane na platformie, klasyczne lub samoprowadzące kursy e-learningowe, dostęp do materiałów dydaktycznych w e-czytelni). Aktualnie w formie zdalnej prowadzone jest szkolenie wstępne oraz zawodowe na poziomie szkolenia chorążych i oficerów. Opracowanie przedstawia możliwości jakie ze sobą niesie wykorzystanie zdalnego nauczania za pomocą sieci internetowej w edukacji personelu więziennego oraz wskazówki metodyczne dla zaprojektowania i realizacji szkolenia e-learningowego na potrzeby służby więziennej.

Słowa kluczowe: służba więzienna, szkolenie personelu, e-learning, edukacja w sieci

ABSTRACT: The implementation of distance learning in the service indicates that e-learning – especially b-learning, which is the combination of teaching via the Internet with practical training under regimentation, can rationalise the current system of training of prison service officers². Increasingly, the Internet courses are organised and based on the method of e-learning (self-study targeted on the platform, standard or self-running e-learning courses, the access to learning materials in e-library). Currently, the distance courses are conducted at the level of initial training and vocational training for warrant officers and officers³. The paper presents the opportunities which are brought by the use of distance learning using the Internet in the education of prison staff and methodological guidelines for the design and implementation of an e-learning training for prison service.⁴

Key words: prison service, training of personnel, e-learning, networked learning

INTRODUCTION

The training of prison officers uses various forms of teaching - traditional ones (lectures, tutorials, seminars, workshops) and forms using modern technology. The development of information technology should be reflected in changes in the formula of training of prison staff. Using the network is useful in the modernisation of educational services, increasing their flexibility and quality and it increases the efficiency while minimizing costs⁵.

¹ mjr dr .: Centralny Ośrodek Szkolenia Służby Więziennej w Kaliszu. Kalisz. Polska. poklek@interia.pl

² M. KALAMAN, M. STRZELEC, *Nauczanie na odległość w Służbie Więziennej – doświadczenia, refleksje i wnioski*, [w:] *Nowe technologie w edukacji służb mundurowych. Streszczenia wystąpień*, Kalisz 2012, s. 29.

³ Zarządzenie Dyrektora Generalnego z 21 grudnia 2010 r. w sprawie programów szkolenia wstępnego, zawodowego i specjalistycznego w Służbie Więziennej oraz czasu trwania szkoleń [niepublikowane].

⁴ M. STRZELEC, K. KRĘPCZYŃSKA, *Analiza opinii słuchaczy realizujących szkolenie specjalistyczne w formule e-learningowej*, [w:] *Nowe technologie w edukacji służb mundurowych. Streszczenia wystąpień*, Kalisz 2012, s. 39.

⁵ A. WILKIN, *E-nauczanie dla wielu czy dla nielicznych?*, [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009, s. 25-26.

Learning in the Internet environment can be done completely online (e-learning) to complement the traditional form (blended learning) or assist a typical education via the Internet¹.

The characteristics of e-learning are not limited to: any time and place of learning through the use of online platforms; flexibility of the content tailored to the individual needs of participants; easy access to information about the different form of communication (presentations, texts, audiovisuals); the opportunity for participants to communicate with one another and the tutor and team working despite being in different places (email, forums, chat, wikis), self-organization of the learning time with the opportunity for self-control and self-esteem (*self-tests*)².

Also, the role of tutors has been changing. The modern teacher should be aware of the fundamental pillars of the new education including: auto education with a reduced role of the teacher, the transition from the presumed authorities to collective credibility, horizontal teaching structures based on partner relations, not the asymmetry of power, decentralized pedagogy and school mobility, networked learning and the use of open sources of knowledge (open source), lifelong learning (*life long learning*)³.

METHODOLOGICAL GUIDANCE FOR E-LEARNING

Some content, strictly theoretical one for self-development by prison officers while preparing for vocational training, should be presented in the form of e-learning. This enables them to use of training time in the barracks to prepare for practical classes, exercise and workshops, whose implementation requires the direct contact with the lecturer and specialist equipment as well as properly equipped classrooms. Such solution can foster the exchange of experience among the participants, development of common methodology for the preparation of particular parts of material and non-formal through direct interaction⁴.

The undeniable advantages of economic importance can also include: saving - lower costs compared to the traditional forms, especially while exit training (travel, accommodation, meals); flexibility - the employee participates in the course, adjusting time and place of learning to their duties, the individual rhythm of the day or week; mobility - the opportunity to participate in the educational process regardless of location (work, home, the delegation), lack of time and space barriers - the opportunity to participate in training organised by the institution located far from their residence place or work; more effective working time management - better planning and efficient organisation of the process of professional development⁵.

Less is written about the negative aspects which include a huge amount of work related to the preparation of materials, the lack of an extensive aid and instruction for lecturers, negative attitudes of students and teachers accustomed to traditional teaching methods⁶. It should be noted that, despite the common skills for use of IT technology, they are not directly reflected in the ability to learn with a computer and the network.

¹ G. PENKOWSKA, *Meandry e-learningu*, Warszawa 2010, s. 11.

² Tamże, s. 19.

³ M. KAŃKOLEWICZ, *Technologie informacyjne a konieczność zmiany paradygmatów edukacji*, [w:] *Koncepcje i praktyka e-edukacji*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2011, s. 31,

⁴ B. MIKUŁA, *Organizacje oparte na wiedzy*, Kraków 2006, s. 161.

⁵ A. WACH-KAŃKOLEWICZ, *Wybór kształcenia przez Internet jako formy doskonalenia zawodowego a cechy indywidualne pracownika*, [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009, s. 66.

⁶ B. GOCŁOWSKA, Z. ŁOJEWSKI, *Platformy edukacyjne: zarządzanie i administracja*, Lublin 2008, s. 12.

Therefore future participants of e-learning should be prepared to change their approach to the existing forms of learning during the introductory course to e-learning¹. The attempts to encourage teaching staff to take an interest in e-learning technology also faces difficulties due to the lack of conviction about the personal benefits resulting from the introduction of innovation, reflected in a reluctance to change the existing routines and the fear of failure predicted due to insufficient technical skills². It should therefore be to help teachers in the field of using training platform and training in transforming traditional classes in e-learning ones, the idea of distance learning in its various forms, the construction of scenarios of courses, preparation of interactive materials and tests, moderating the discussions on the network³. In addition, professional production of electronic trainings is very expensive and time consuming, it requires a multidisciplinary team of specialists: the authors of courses, training designers, graphic designers, programmers, administrators and others. It is also necessary to have - in addition to the human resources - certain infrastructure including network hardware and software (platforms and e-learning tools)⁴.

Basically, the structure of each e-learning course consists of two basic elements: organisational (syllabus-scenario of the course, dates, etc.) and teaching materials (e-learning resources). Any issues regarding the timing, organisation, content, selection of goals and teaching methods, motivation techniques, methods of knowledge verification are the responsibility of the didactics designer. The methodologist, together with the author of the course, develop the course objectives and content of the course, determine the number and specific tasks and standards of their completion. Consequently, everything which is in the pre-selection phase of planning must be consulted with the didactic designer of e-learning courses⁵.

The first step which should precede the design of e-learning course, should be a scenario for the course. This is a fundamental methodology document as the basis for the planned process of distance learning, which presents the concept of learning as well as clearly defines the learning objectives and the expected results. The scenario also provides a set of conventions which help those involved in the designing process (authors, methodologists, IT specialists) to create an optimal concept of e-learning course. The scenario should include a precise description of the following areas: tasks for teachers and participants, teaching resources, which will be used by the course designers, tools and multimedia supporting the process of distance learning.⁶

¹ I. BEDNARCZYK, L. RUDAK, *Przygotowanie do e-learningu – założenia procesu kształcenia*, [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009, s. 62.

² A.K. STANISŁAWSKA-MISCHKE, *E-learning i „punkty podparcia” motywacji nauczycieli akademickich – propozycje rozwiązań*, [w:] *E-learning – narzędzia i praktyka*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2012, s. 81.

³ A. RYBAK, *Działania wdrożeniowe w zakresie zdalnego kształcenia na Uniwersytecie w Białymstoku*, [w:] *Koncepcje i praktyka e-edukacji*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2011, s. 50-52.

⁴ S. WRYCZA, M. KUCIAPSKI, *Projektowanie i produkcja kursów e-learningowych dla dydaktyki akademickiej na przykładzie Uniwersytetu Gdańskiego, „e-mentor”*, 2011, nr 2, s. 44.

⁵ M. GRAD-GRUDZIŃSKA, M. JASIŃSKA, *Ramy kompetencyjne projektanta dydaktycznego kursów e-learningowych*, [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009, s. 79.

⁶ M. DZIUBIŃSKA, A. WIERZBICKA, *Dobry scenariusz, niezły reżyser – czynniki sukcesu w tworzeniu kursu e-learningowego*, [w:] *E-learning – narzędzia i praktyka*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2012, s. 64-65.

All these elements should be a detailed map for online classes, defining all possible educational paths, allowing the participants to achieve their results according to their preferences and learning styles.

Instructions for the course participants should clearly explain the most important information: the objectives and learning results, giving them a vision of the skills to be acquired or improved as a result of completion of the course, the methods of working, tasks and deadlines for the various stages, the sources of information identified by the tutor (resources), methods of communication with the teacher (consultation), methods of assessment, division into teams and allocation of tasks for each group¹.

The smallest didactic unit of an e-course which realizes the specific objectives of learning, is the e-lesson or a set of texts, illustrations, animations, audio-video, simulations, exercises and tasks, provided to the participants of the training in one step and taken as a whole (thematic section). Preparation of each e-lesson should end with the development of the scenario - an outline - including a description of each element of the didactic process: introduction and preparing students to do the task, seeking solutions, solution, and evaluation of the results².

The greatest impact of the Internet lies in didactic methods which activate and provoke collaboration between participants of classes. Therefore, different types of discussions, educational games, analyses, case studies, stimulation, projects and research should be applied on a large scale³. Their main task is to support and make learning attractive, rather than give the ready material to memorise and often uncritically absorb. They may not be the kind of "embellishment" of the course, without a specific educational aim. There are in fact many courses enriched with multimedia elements and graphics, but with poor content and merits⁴.

Optimal use of e-learning in the training of prison staff will be possible provided that the appropriate learning environment is created, based on constructivist psychology, according to which only conscious intellectual commitment of participants enables them to resolve the problem and thus acquire knowledge and skills⁵. Therefore, the content of a course should include the largest possible number of examples and tasks which are directly linked to the penitentiary practice, demanding to draw conclusions and observations as well as the search for alternative solutions. Online tutor accompanies participants of an e-course in the process of subjective exploration of the world and helps participants to understand objective reality and to use the self-acquired knowledge in practice⁶.

¹ M. PLEBAŃSKA, P. KOPCIAŁ, *Project-Based e-Learning z wykorzystaniem zdalnego nauczania Fronter*, [w:] *E-learning – narzędzia i praktyka*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2012, s. 38.

² L. RUDAK, *Projekt najmniejszej jednostki dydaktycznej e-kursu: konspekt e-lekcji*, [w:] *E-learning – narzędzia i praktyka*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2011, s. 126-131.

³ A.K. STANISŁAWSKA-MISCHKE, *E-learning: O co nie pytają wykładowcy*, [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009, s.77.

⁴ D. DOBROWOLSKI, A. KUSZ, K. DOBROWOLSKA, *Model repozytorium zasobów edukacyjnych*, [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009, s. 150.

⁵ B. MICHAŁOWICZ, D. SIDOR, *Metody aktywizujące w konstruktywistycznym środowisku uczenia się na e-zajęciach*, [w:] *E-learning w szkolnictwie wyższym – potencjał i wykorzystanie*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2010, s. 111.

⁶ M. ZAJĄC, *Metodyczne aspekty projektowania kursów online*, [w:] *Rozwój e-edukacji w ekonomicznym szkolnictwie wyższym*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2005, s. 24.

Consequently, preparation of materials requires good methodological background and operation consisting of three phases: analysis, design and testing. In the first stage the designer should specify the receiver of the materials for the purposes of the participation in the training, needs which satisfaction may be assisted by the course, existing knowledge and experience related to the subject and distance learning. In addition to the assessment the receiver, it is important to determine the aim of the material, what it is supposed to serve and assist in achieving the results of the course, the main didactic functions of teaching it is supposed to meet (information, visualization, support, supplement, self-control etc.). The design stage consists of the following components: content, structure of the application, together with a navigation system and template pages. The course should be tested prior to its implementation. Check would be done in relation to the content, its order and clarity, the formal and methodical shape, the functioning of interactive elements and technical parameters of the page.

One of the characteristics of the teaching materials used in the network is that it is possible to continuously improve, update and supplement them with new elements¹ and distribute the modified content immediately². With the development of e-learning and the emergence of an increasing number of courses and the number of materials and resources, it is necessary to create so-called repository (virtual storage of courses and resources, materials, and training facilities, etc.), enabling the generation and collection, communication and the exchange and sharing files under certain conditions³. It is also possible to create a comprehensive digital library system, in which a key role is played by resources, technical infrastructure, users and the environment, for which the repository is created⁴.

Monitoring the quality of e-learning course requires constant monitoring and evaluation. Virtually, every stage of operation of the e-learning course, from the design, through conduct, to completion of the course and obtaining a certificate of the acquired skills, should be assessed. The results of this process should be formative in nature, that is to be subordinated to improvement, enrichment of educational offer and continuous adaptation to the context of the virtual environment, the didactic process and the needs of the participants, as well as improvement of the quality of delivered materials.

The evaluation should also be of summary character associated with the assessment of achievement of learning goals and the actual assessment of the strengths and weaknesses of the project, for possible modification of the structure, content, materials, clarifying instructions, variety of the teacher's and students' activities, changing tasks or exchange of test questions⁵. The evaluation must be carried out at the level of the beneficiaries of e-learning:

1. experts and e-teachers (tutors in a training institute),
2. participants (officers participating in training),

¹ M. HELENOWSKA-PESCHKE, *Metodyka tworzenia materiałów multimedialnych dla e-edukacji – propozycje autorskie* [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009, s. 106-110.

² J. SZANDURSKI, *Możliwości i ograniczenia e-edukacji w doskonaleniu kompetencji kluczowych*, [w:] *E-learning – narzędzia i praktyka*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2012, s. 111.

³ D. DOBROWOLSKI, A. KUSZ, K. DOBROWOLSKA, *Model repozytorium...*, s. 150.

⁴ E. GŁOWACKA, *Jakość bibliotek cyfrowych – aspekty i kryteria oceny*, „e-mentor”, 2011, nr 2, s. 56.

⁵ M. DZIUBIŃSKA, A. WIERZBICKA, *Sposoby przewycięzania trudności w procesie projektowania kursów e-learningowych*, [w:] *Koncepcje i praktyka e-edukacji*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2011, s. 115.

3. senior representatives of the institutions for which the training has been designed (Central Board). Survey tools used in the training should vary depending on the group of beneficiaries and the tools should examine the specific areas¹.

It is necessary to promote among the teaching staff the need to change their approach to the classic educational roles and traditional philosophy of lecturer's work towards the role of the teacher as a mediator, supporting the discovery of personal potential and self-learning network participants, a moderator supporting the development of the broader social contexts beyond the traditional boundaries of the educational institutions².

CONCLUSION

Distance learning undoubtedly brings a new quality in the teaching process, but the success is the "strategic use of this form where it is reasonable and is most beneficial, and not treating it as just another ordinary teaching tool"³. Since most of the modern educational platforms offer a wide range of tools, from which the teacher can compose a virtual learning environment, in addition to the ability to use them, methodological approach turns out to be more important⁴. The Prison Service is an institution with well-defined tasks, while the fact that it plays the educational role in relation to the employees implies it to be a learning organisation. Learning organisations look for effective solutions with empirically proven effectiveness, yet innovative, creative and brave, the implementation of which is dictated by the elastic response to signals of the changing reality⁵. The introduction of innovations should be accompanied by strategic thinking, the adequacy of the tools for staff competency management, promotion of openness and motivation to improve qualifications⁶.

Education of the future will be interactive, pragmatic and quickly adapting to new conditions. It will be run on the network in the form of small and precisely targeted modules, designed specifically for the needs of individual participants or institutions and corporations (in the case of PS it will be the management level of CMB of PR and basic units of PR), where the rules of teaching and tasks will be decided by the participants (officers - students of vocational and specialist training of PS), and not an training centre (Training Centre of PS)⁷. It can be concluded that the implementation of e-learning has already begun, but we must remember that the quality of e-learning is not only provided by the network infrastructure and high quality of IT services and the production of as many courses as possible.

¹ B. SUJAK-CYRUL, M. OLEJNIK, A. JEDNORÓG, Z. SIERZUCHA, *E-learning w projekcie Europejskie ramy edukacyjne dla zarządzania jakością*, [w:] *Koncepcje i praktyka e-edukacji*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2011, s. 203.

² I. BUCHEM, *E-portfolio jako osobiste środowisko uczenia się: przykłady zastosowań w edukacji niemieckiej*, [w:] *E-learning – narzędzia i praktyka*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2012, s. 15.

³ A. WILKIN, *E-nauczanie...*, s. 26.

⁴ P. KOPCIAŁ, *Project Based e-Learning na platformie zdalnego kształcenia*, „e-mentor”, 2011, nr 3, s. 45.

⁵ M. CZERSKA, *Ucząca się organizacja*, [w:] *Zarządzanie organizacjami*, (red.) A. CZERMIŃSKI, M. CZERSKA, B. NOGALSKI, R. RYTKA, J. APANOWICZ, Toruń 2001, s. 539.

⁶ A.K. STANISŁAWSKA-MISCHKE, *Support instruments for conducting academic courses on the Internet*, [in:] *Concept and practice in e-education*, (ed.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2011, p. 119.

⁷ A. BARD, J. SODERQVIST, *Netocracy. A new power elite and life after capitalism*, Warsaw 2006, p. 235.

In the author's experience and discussions with persons conducting the courses, the key task is to prepare the substantive content of the teaching and conduct it in accordance with the methodology of e-learning, and it requires a change of mindset of the whole teaching staff, and above all, the change in the current role of teachers – from the role of mentor to tutor - facilitator and a willingness to improve one's own competence in the field of modern didactics. It is significant to develop the objective ways to evaluate the work of designers and teachers preparing courses and creating e-learning teaching materials.

REERENCES

- BARD A., SODERQVIST J., *Netocracy. A new power elite and life after capitalism*, Warsaw 2006
- BEDNARCZYK I., RUDAK L., *Przygotowanie do e-learningu – założenia procesu kształcenia*, [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009
- BUCHEM I., *E-portfolio jako osobiste środowisko uczenia się: przykłady zastosowań w edukacji niemieckiej*, [w:] *E-learning – narzędzia i praktyka*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2012
- CZERSKA M., *Ucząca się organizacja*, [w:] *Zarządzanie organizacjami*, (red.) A. CZERMIŃSKI, M. CZERSKA, B. NOGALSKI, R. RYTKA, J. APANOWICZ, Toruń 2001
- DOBROWOLSKI D., KUSZ A., DOBROWOLSKA K., *Model repozytorium zasobów edukacyjnych*, [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009
- DZIUBIŃSKA M., WIERZBICKA A., *Dobry scenariusz, niezły reżyser – czynniki sukcesu w tworzeniu kursu e-learningowego*, [w:] *E-learning – narzędzia i praktyka*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2012
- DZIUBIŃSKA M., WIERZBICKA A., *Sposoby przezwycięzania trudności w procesie projektowania kursów e-learningowych*, [w:] *Koncepcje i praktyka e-edukacji*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2011
- GŁOWACKA E., *Jakość bibliotek cyfrowych – aspekty i kryteria oceny*, „e-mentor”, 2011, nr 2
- GOĆŁOWSKA B., ŁOJEWSKI Z., *Platformy edukacyjne: zarządzanie i administracja*, Lublin 2008
- GRAD-GRUDZIŃSKA M., JASIŃSKA M., *Ramy kompetencyjne projektanta dydaktycznego kursów e-learningowych*, [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009
- HELENOWSKA-PESCHKE M., *Metodyka tworzenia materiałów multimedialnych dla e-edukacji – propozycje autorskie* [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009
- KALAMAN M., STRZELEC M., *Nauczanie na odległość w Służbie Więziennej – doświadczenia, refleksje i wnioski*, [w:] *Nowe technologie w edukacji służb mundurowych. Streszczenia wystąpień*, Kalisz 2012
- KĄKOLEWICZ M., *Technologie informacyjne a konieczność zmiany paradygmatów edukacji*, [w:] *Koncepcje i praktyka e-edukacji*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2011
- KOPCIAŁ P., *Project Based e-Learning na platformie zdalnego kształcenia*, „e-mentor”, 2011, nr 3
- MICHAŁOWICZ B., SIDOR D., *Metody aktywizujące w konstruktywistycznym środowisku uczenia się na e-zajęciach*, [w:] *E-learning w szkolnictwie wyższym – potencjał i wykorzystanie*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2010
- MIKUŁA B., *Organizacje oparte na wiedzy*, Kraków 2006.
- PENKOWSKA G., *Meandry e-learningu*, Warszawa 2010
- PLEBAŃSKA M., KOPCIAŁ P., *Project-Based e-Learning z wykorzystaniem zdalnego nauczania Fronter*, [w:] *E-learning – narzędzia i praktyka*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2012

- RUDAK L., *Projekt najmniejszej jednostki dydaktycznej e-kursu: konspekt e-lekcji*, [w:] *E-learning – narzędzia i praktyka*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2011
- RYBAK A., *Działania wdrożeniowe w zakresie zdalnego kształcenia na Uniwersytecie w Białymstoku*, [w:] *Koncepcje i praktyka e-edukacji*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2011
- STANISŁAWSKA-MISCHKE A.K., *E-learning i „punkty podparcia” motywacji nauczycieli akademickich – propozycje rozwiązań*, [w:] *E-learning – narzędzia i praktyka*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2012
- STANISŁAWSKA-MISCHKE A.K., *E-learning: O co nie pytają wykładowcy*, [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009
- STANISŁAWSKA-MISCHKE A.K., *Support instruments for conducting academic courses on the Internet*, [in:] *Concept and practice in e-education*, (ed.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2011
- STRZELEC M., KRĘPCZYŃSKA K., *Analiza opinii słuchaczy realizujących szkolenie specjalistyczne w formule e-learningowej*, [w:] *Nowe technologie w edukacji służb mundurowych. Streszczenia wystąpień*, Kalisz 2012
- SUJAK-CYRUL B., OLEJNIK M., JEDNORÓG A., SIERZUCHA Z., *E-learning w projekcie Europejskie ramy edukacyjne dla zarządzania jakością*, [w:] *Koncepcje i praktyka e-edukacji*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2011
- SZANDURSKI J., *Możliwości i ograniczenia e-edukacji w doskonaleniu kompetencji kluczowych*, [w:] *E-learning – narzędzia i praktyka*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2012
- WACH-KĄKOLEWICZ A., *Wybór kształcenia przez Internet jako formy doskonalenia zawodowego a cechy indywidualne pracownika*, [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009
- WILKIN A., *E-nauczanie dla wielu czy dla nielicznych?*, [w:] *E-edukacja – analiza dokonań i perspektyw rozwoju*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2009
- WRYCZA S., KUCIAPSKI M., *Projektowanie i produkcja kursów e-learningowych dla dydaktyki akademickiej na przykładzie Uniwersytetu Gdańskiego, „e-mentor”*, 2011, nr 2
- ZAJĄC M., *Metodyczne aspekty projektowania kursów online*, [w:] *Rozwój e-edukacji w ekonomicznym szkolnictwie wyższym*, (red.) M. DĄBROWSKI, M. ZAJĄC, Warszawa 2005

Recenzenti:

Prof. dr. hab. Jacek DWORZECKI

prof. dr. hab. Jan MACIEJEWSKI